

NOORTELEHT

REEDE, 05.11.2021. NR 8 (18)

NOORTELEHT ILMUB KEILA LEHE VAHEL IGA KUU ESIMESEL REEDEL

ARVAMUS

lk 2

Inimeste sildistamine

lk 2

Hinnavõrdlus: kus on soodsaim ostukorv?

lk 3

Intervjuu Keila Kooli uue presidendiga

lk 4

Lemmikloom tsintšilja

Särav isiksus ja soe inimene – kirikuõpetaja ja filosoofiaõpetaja Matthias Burghardt

Keila Koolis töötab üks väga inspireeriv õpetaja - Matthias Burghardt, kes õpetab filosoofiat. Olles ise väga suur filosoofiahuviline, olid minu ootused selle õppeaine osas väga kõrged. Juba esimeses tunnis sain aru, et ei pea pettuma.

Tähete Paalaroo

Matthias Burghardt on nii särav isiksus ja kõige soojem inimene, keda ma olen kohanud. Tema tunnis on eranditult kõigi näol naeratus ning ta suudab huvitavaks teha isegi antiikfilosoofia. Kuid õpetaja on ta pigem hobi korras, põhiliselt on Matthias Burghardt tuntud kui Keila kirikuõpetaja.

Kes aga on too soe ja muhe mees? Temaga lähemalt tutvumiseks tegi Keila Noorteleht Matthias Burghardtiga väikese intervjuu.

Kuidas Te ise end tutvustaksite ehk kes on Matthias Burghardt?

Ma olen Matthias Burghardt, pärit Saksamaalt, nüüdseks 16 aastat Eestis elanud. Ametilt olen eelkõige kirikuõpetaja, kuid töötan samuti koolis.

Milline noor Teie olite?

Ütleme nii, et ma olin suhteliselt tubli. Mind huvitasid väga paljud ained ning ma tahtsin saada targaks. Nendesse ainetesse, millest ma kohe aru ei saanud, suhtusin kui sporti. Püüdsin ka seal teha vajalikku treeningut ja paremaks saada. Ma olin püüdlik, aga samas ei pingutanud iga hinna eest, et edu saavutada. Niiõelda iga hinna eest ma poleks seda teinud. See on vastuolu selle sportliku mõtteviisiga. Umbes nii võiks noort Matthiasi kirjeldada. Kõige suurem huvi oli mul ajaloo ja keelte vastu.

Kuidas Te Keilasse jõudsite?

Minu armastus Eesti vastu algas juba 1995. aastal. Siis tulid esmakordselt siia üliõpilasena, suur sel-

jakott seljas. Ma õppisin teoloogiat ja mõningaid kummalisi keeli. Näiteks friisi keelt, kuna ma olen osaliselt friislane, siis tahtsin oma kultuurist pisut rohkem teada. Nii olin ma Eestis ning mulle väga meeldis siin ja mõtlesin, et tahan millalgi kindlasti siia tagasi tulla.

Tutvusin Tartu ülikoolis ühe eesti naisega ja paar aastat hiljem me abiellusime. Sellega tekkis mul 16 aastat tagasi see võimalus tulla Eestisse. Ning sellest ajast saati me elame ja töötame mõlemad Eestis ning siin on ka meie pere. Keilasse tulime elama 2018. aastal. Kuna toona oli nii, et mu abikaasa töötas vahepeal Šveitsis ja kui ta tuli tagasi, siis ma mõtlesin, et oleks tore, kui mul ei oleks ainult saksa kogudus, vaid kui oleks ka eesti kogudus. Ja siis ma vaatasin, mis on Tallinna ümber vakanne ja kirjutasin avalduse, et siia tulla. Minu kõige suuremaks üllatuseks mind valitigi siia, Keila koguduse õpetajaks. Nii ma siia tulingi.

Milline näeb välja kirikuõpetaja amet?

Kirikuõpetaja amet on üks nendest vähestest ametitest, kus sinu huvid ja sinu hobid on tõesse integreerunud. Ma arvan, et need ainsad tööd, millega saab seda võrrelda, on näiteks talupoeg, kes elab ka oma tööst. Ei tea, millal oled vaba ja millal mitte. Sul on kas kogu aeg vaba või kogu aeg töö. Või kui sa oled meremees, siis on ka samamoodi, et tegelikult, kui sa oled merel, siis sa oled merel kogu aeg, ja kui sa jõuad maa- le, siis saad paar päeva maal puhkust võtta. Minu elu on sarnane. Minu töö käib praktiliselt kogu aeg, raske öelda, millal ma puhkan ja millal mitte. See töö on üks väljakutse, kuna suhtled väga palju inimestega, suhtled Jumalaga, sul on väga palju erialasid ja valdkondi, millelega peab kursis olema. Pead olema pisut psühholoog, pisut pedagoog, pisut keeleteadlane, pisut organisaator, pisut inimeste kaasaja, aga eelkõige pead olema inimene. Ja see on mõnikord küll väljakutse. Aga mulle meeldib. Kui olin 17, teadsin, et ma tahan seda.

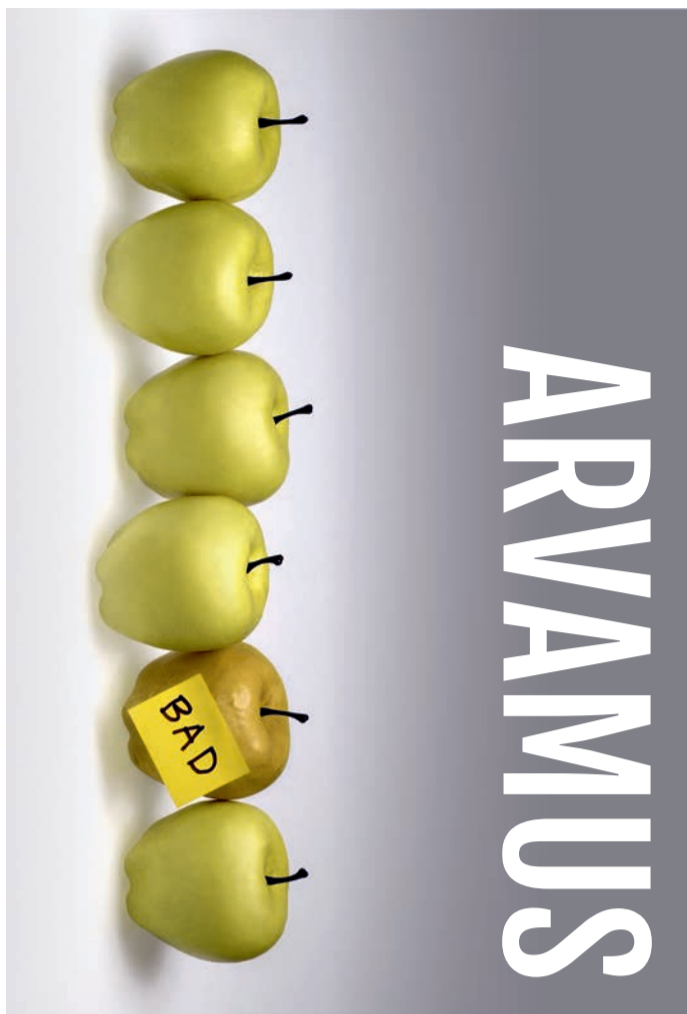
Aga kelleks Te lapsena tahtsite saada?

Minu esimene armastus oli rongi vedurijuht. Seejärel olid mõttes igasugused tööd, näiteks bussijuht. Kui olin juba nooruk, siis oli minu suurim huvi saada arheoloogiks. Lisaks oli mul mõte, et võibolla saab minust meremees nagu suurem osa minu perest. Mitte küll laeva juhtima, vaid pigem laeva peal töötama. Aga siis ma sain aru, et kõik need asjad kuidagi ei ole ikkagi minu jaoks õiged. Need küll huvitasid mind, aga siis ma mõtlesin, et kui ma elu lõpus seisan ja mõtlen, mis ma siis olen oma eluga ette võtnud, ei tunneks ma rahuldust. Minu elus peab olema rohkem mõtet sees. Ja siis ma sain aru, et see on minu tee.

Mis on Teie elu mõte?

Minu elu mõte on anda edasi, nii palju kui võimalik, seda, millest ma olen osa saanud. Anda edasi seda, mis on seotud armastusega, mis on seotud Jumalaga, lootusega, usuga. Ja anda seda edasi neile, kes seda tahavad. See on alati olnud väga valus, kui püüad kellelegi anda midagi, mida ta ei taha või millest tal ei ole ettekujutust.

Tahan anda edasi nii sõnas kui teos, mida ma ise elan ning mis on minu jaoks tähtis ja rõõmsaks tegev. Ning anda see edasi neile, kes tahavad vastu võtta – see on minu elu mõte.

Inimeste sildistamine

Anita Sofia Kraav

Kõigil inimestel on õigus oma arvamusele ja seisukohale, kuid ühiskonnal, meedia abiga, on kerge sildistada neid, kelle arvamus enamusest erineb ja kes julgevad oma teistsugust arvamust avaldada.

Toon väga päevakajalise näite koroonavaktsiinide näol. Tegemist on võrdlemise uue haigusega ja seetõttu ka väga uute vaktsiinidega. Sellest lähtudes on täiesti normaalne, et on inimesi, kes ei ole veel enda vaktsineerimisest Covid-19 vastu huvitatud, kuid kes võibolla kunagi siiski plaanivad seda teha. Ometi ollakse varmad hetkel koroonavaktsiinist loobujaid vaktsiinivastasteks või lamemaalasteks sildistama. Kui nähakse võimalust kedagi sildistada, ei loe see, mis on põhjus mitte vaktsineerimiseks või ka see, et teised vajalikud vaktsiinid on elu jooksul siiski tehtud. Oluline on justkui kedagi halvustada ja maha teha teistsuguste otsuste langetamise eest.

Samuti väga päevakajaline näide sildistamise kohta oleks samasooliste paaride abiellumise ja seeläbi ka lapsendamise õiguste kohta. Palju on inimesi, just noorte hulgas, kes pooldavad LGBTQ+ õigusi ja ka nende abielu seadustamist. Ometi, kui keegi avaldab arvamust ja muret samasooliste paaride lapsendamise-

Selline käitumine toob ühiskonnas kaasa sildistatute tõrjumise ja kiusamise ning see kõik aitab kaasa ühiskonna lõhenemisele.

õiguse või abieluõiguse kohta, sildistatakse see inimene automaatselt homfoobiks või LGBTQ+ kogukonna vastaseks. Sildistades ei loe see, et võibolla ei ole sellel inimesel tegelikult samasooliste paaride kooselu vastu midagi, olulisena näib leida vaenlasi.

Äärmiselt lihtne on mõne üksiku arvamuse põhjal inimesi sildistada millekski, kes nad tegelikult ei ole. Selline käitumine toob ühiskonnas kaasa sildistatute tõrjumise ja kiusamise ja see kõik aitab kaasa ühiskonna lõhenemisele.

Saada Noortelehele oma arvamust: keila.noorteleht@gmail.com

Hinnavõrdlus: millises Keila poes on soodsaim ostukorv?

Keila on kui kaupluste Meka: poodidest siin puudust ei ole. Viisin viies kõige tuntumas ostupoes läbi hinnauuringu. Vaatluse alla valisin tooted, mille hind võiks noortele huvi pakkuda. Nii sattusid uuringusse kiire argipäeva kõhutäitja kiirmakaronid ja koolis vajaminevad vihikud ning pliitsid.

Liisa-Lotte Hein

Uuringust selgus, et Grossi Toidukaubad on antud poodide hulgas kõige odavamate hindadega kauplus. Odavuselt teisel kohal on Maxima, kus ostukorv kokku oli vaid 1,11 euro võrra kallim Grossist. Rimi, kus on müügil üllatavalt odavad kohukesed, jäi uuringus kolmandaks. Selveris ja

Rõõmu Kaubamajas on hinnad kõige krõbedamad. Kalleima poe Rõõmu ja odavaima Grossi ostukorvi hindade vahe on 4,96 eurot.

Lõpuks on ikkagi ostja enda otsustada, mis on tema jaoks määrav, kas soodsam hind, hea asukoht või miski muu.

Topsitoit Carbonara, KNORR, 55 g

- Selver 1,59€
- Maxima 1,39€
- Rõõmu 1,59€
- Grossi 1,38€
- Rimi 1,49€

Banaan, 1 kg

- Selver 1,39€
- Maxima 0,99€
- Rõõmu 1,19€
- Grossi 0,98€
- Rimi 1,09€

Kohuke Toffee, SAARE, 40 g

- Selver 0,39€
- Maxima 0,36€
- Rõõmu 0,39€
- Grossi 0,34€
- Rimi 0,25€

Pakendatud võileib

- Selver (kana, Kulinaaria, 195 g) 2,59€
- Maxima (singi-juustu, Polar Bread, 155 g) 2,09€
- Rõõmu (singi-juustu, Polar Bread, 155 g) 2,29€

- Grossi (singi, Grossi Köögid, ~130 g) 0,84€
- Rimi (kana, Rimi, 150 g) 1,99€

Kaustik

- Selver (Pigna, A5, 42 lehte) 0,89€
- Maxima (A4, 96 lehte) 0,99€
- Rõõmu (Pigna, A5, 42 lehte) 0,90€
- Grossi (Osiris, A5, 48 lehte) 0,48€
- Rimi (AW21, A5, 48 lehte) 0,59€

Värvipliitsid (12 tk)

- Selver (Maped Color Peps) 2,49€
- Maxima (X-Point) 1,19€

- Rõõmu (Maped Color Peps) 4,50€
- Grossi (Erichkrause) 1,88€
- Rimi (Erichkrause) 2,59€

OSTUKORVI HIND:

- Grossi 5,90€
- Maxima 7,01€
- Rimi 8,00€
- Selver 9,34€
- Rõõmu 10,86€

Kadri Käpa

Noorteprojekt "Väikesed sammud"

Sel sügisvaheajal toimus noorte omaalgatuslik väik-projekt "Tulevik on TÄNA". Selle raames kirjutasid ka Keila noored projekti "Väikesed sammud". Eesmärgiks oli pakkuda koolinoortele uusi teadmisi keskkonna hoidmisest, säästlikust tarbimisest ning toitumisest läbi isetegemise ja erinevate õpitubade.

Esimesel päeval külastasime Tal-

linnas Mondo esindust, kus meile räägiti Fairtrade märgistusega toodetest ning mille eest see seisab. Lisaks saime teadmisi veel õiglasest kaubandusest, orja- ja lastetööjõust ning majanduslikust seisust erinevates arengumaades. Mängisime ka üht väga lahedat kaardimängu, mille läbi saime teada, kui palju mingi tegevus süsinikku eraldab.

Teisel päeval õppisime hingama läbi jooga. Meie juhendajaks oli Marilyn Jurman ning peale seda valmistasime ise taimset lõunat.

Kolmandal päeval tuli meile esinema Monika Kallaste, kes on ettevõtte Elamise Kergus omanik. Ta tutvustas meile erinevaid alternatiivseid tooteid igapäevakeemiale, mida kasutades saame vähendada oma ökoloogilist jala jälge. Saime uurida neid tooteid ka kohapeal ja mõnda toodet ka ise järele proovida.

Viimasel kahel päeval käisime matkal Õmma rabas. Meie matkajuhiks oli Urmas Veersalu, kes rääkis looduskaitselise olulisusest ja eesmärkidest ning turbakaevandustest. Lisaks tutvustas ta meile ka erinevaid rabataimi ning rääkis oma elust ja kogemustest looduses viibides. Ööbisime RMK Õmma metsaonnis oma kaasa-

võetud telkides ning valmistasime ise kohapeal taimset toitu. Saime mõnusa aega veeta tore-das seltskonnas ja ka kaardimänge mängida. Reede hommikul käisid mõned julgemad ka rabajärves ujumas.

Emma: Projekti kirjutades õppisin eelarve planeerimist, toidu teadlikku kasutamist ning sain projekti kirjutamise kogemuse. Parandasin koostöövõimet, suhtlust ja ka ajaplaneerimist. Õppisin palju uut ja huvitavat: sain teadmisi tervislikumate toitumisviiside kohta, süsiniku jalajälje vähendamise võimalustest, infot igapäeva keemiast, ületarbimisest ja -tootmisest, taimsest toitumisest ja vaimsest tervisest. Minu jaoks olid need viis päeva väga huvitavaid ja meeleolukad.

Õle: Õppisin kirjutama väik-projekti koos andekate inimestega. Usun, et tuli vist tore välja küll. Ideid tuli palju välja käia ja lasta mõttel lennata. Ma ütlesin, et läks päris kenasti. Tiimitöö oli sujuv ning tulemuste rohke.

Tänane Haridus- ja Teadusministeeriumi, Euroopa Sotsiaalfondi, Haridus- ja Noorteameti ning Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendust, tänu kellele see projekt üldse teoks sai.

Keila Koolis ristiti uus pesakond rebaseid

Fotod: Keila Kooli Facebook

Keila Koolis on gümnaasiumi osas traditsiooniks, et abiturientid "ristivad" kõik värsked kümnendikud, et neist saaksid täisväärtuslikud gümnaasistid. Sel puhul toimub enne kooliva-

heaega Rebaste nädal, kus kolmapäevast reedeni on rebastele ette nähtud kostüümid ning vahetundides tegevused, tantsud ja laulud.

The Simpsons

Superkangelased vallutamas kooli

Auvärsed kunnid

Intervjuu Keila Kooli uue presidendi Karl Kajakuga

Septembri lõpus toimusid Keila Koolis õpilasesinduse presidendi valimised. Kandi- daatideks olid 12.R klassi õpilane Karl Kajak ja 11. KEGEL õpilane Richard Nurmela. Kandidaatide vahel toimusid ka tulised deba- tid, mida said valijad vahetundides kuulamas käia. Valimistel said osaleda kõik 9.–12. klassi õpilased. 24. septembril osutus 121 häälega valituks Karl Kajak. Kes aga on Karl Kajak ja milline president ta üritab olla? Uue presidendiga lähemalt tutvumiseks esitasime talle mõned küsimused.

Tähte Paalaroo

Kuidas sa end tutvustak- sid ehk kes on Karl Kajak?

Olen Keila Kooli 12. klassi õpilane. Keilas olen elanud viimased

7 aastat ning olen terve enda Keila oleku aja õppinud Keila Koolis. Enda suurimateks huvialadeks nimetaksin ajalugu ja poliitikat, mis on mulle huvi pakkunud terve minu elu. Nendel teemadel meeldib mulle ennast ka igapäevaselt harida. Vabal ajal meeldib mulle jõusaalis käia, raamatuid lugeda ja ka väikestviisi musitseerida.

Mis tunne on olla kooli õpilasesinduse president?

Väga vägev on olla esindajaks nii suurele hulga õpilastele. See on andnud mulle veelgi suurema soovi reaalselt tegeleda õpilaste

poolt tõstatatud koolieluga seotud probleemidega ning aidata leida neile lahendusi. Õpilasesinduse presidendina on huvitav näha ka lähemalt, kuidas kooli juhtkond tegeleb õpilaste eluga seotud erinevatele küsimustele vastuste leidmisega. Mul on hea meel, et saan koolielu otsustamist suunata nii, et ka õpilaste hääl jääks kõlama.

Miks otsustasid kandideerida kooli presidendiks?

Otsustasin kandideerida, kuna mul oli suur soov meie koolielu arendada ja meie õpilasesindust

Karl Kajak

edasi viia. Tundsin, et mina olin see, kellel oli tahe ja reaalne visioon meie koolielu parandamiseks. Kandideerimisotsusele aitas kindlasti kaasa ka õpilaste paha- meel uue toilitustajaga, mille parandamise võtsin endale süda- measjaks.

Millised on sinu eesmärgid presidendina?

Nagu ka eelnevalt mainisin, soo-

vin tegeleda koolitoidu paranda- mise probleemiga meie koolis, mille kohta on kooliaasta algu- sest saati tulnud õpilaste poolt suures koguses negatiivset ta- gasisidet. Teine asi, mida ma soo- vin parandada, on õpilasesinduse aktiivsus. Kaks aastat pidevas ka- rantiinis olemist on nii koolielule kui ka õpilasesindusele mõjunud laastavalt, kuna õpilastel ei ole ol- nud võimalik midagi otseselt kor-

raldada. Enda ametiaja jooksul soovin just seda parandada ning anda endast kõik, et õpilasesin- dus saaks uuesti aktiivselt kooli- eluga tegeleda ja meie koolis eri- nevaid üritusi korraldada. Viima- se teemana soovin ka tegeleda meie kooliõpilasi kimbutava kiu- samise probleemiga. Kuigi proble- em ei hõlma otseselt vanemaid klasse, siis ikkagi tahan teha kõik endast oleneva, et kõigil meie koo- li õpilastel oleks hea ja mugav keskkond õppimiseks.

On sul hirne antud koha peal ja kui on, siis mil- lised?

Kuna naudin suurel määral ant- tud ametit, siis otseselt hirne ei ole. Ainuke asi, millel silma peal hoian, on minu enda töö kvaliteet ning et minu tehtud väljajätlemise- se ja otsused oleksid ikka koos- kõlas õpilaste arvamuste ja soovi- dega.

Millise presidendina sa sooviksid inimestele meelde jätta?

Sooviksin meelde jääda presi- dendina, kes oli alati õpilaste jaoks olemas ning kes võttis enda töö aluseks õpilaste arvamused ja tegutses ainult nendest lähtuvalt.

Karlkirik Viinis

Geter Ehrenpreis

Neli asja, mida teha Viinis

Minu meelest on hea aeg Viini külastada kevadel, kui meil on veel jahe, või sügisel, kui meil on juba jahe. Septembri lõpus oli seal päikselise ilmaga veel mõnusa- lalt soe paljasääri ringi seigelda. Viin ei ole ka väga kallis – kui veidi otsi- da, leidub häid lennu- ja hotelli- võimalusi. Lisaks ei ole Viinis väl- jas söömine kallim kui Tallinnas ning linnas asuvad pargid pak-uvad head võimalust pikniku pida- miseks. Alljärgnevalt toon välja neli kohta, mis minu meelest on Viinis igati külastamist väärt.

Püha Stefanuse katedraal

Isegi kui kirikud ja arhitektuur väga pinget ei paku, on katedraal siiski muljetavaldav. Kirikus on võimalik ka tasuta veidi ringi jaluta, kuid 16-eurose pileti eest on võimalik külastada mõlemat torni, saada infot kiriku ajaloo kohta audiogiidid abil ja läbida tuur katedraali all asuvates katakombi- des. Viimane neist on kõige põnevam, sest seal leidub nii siseor- ganeid sisaldavaid urne kui ruu- me, mis on maast laeni täis laotud inimluid.

Schönbrunni loss

Habsburgide dünastia suveresi- dents. Lossis ja aedades võib va- balt veeta terve päeva. Saadaval on erinevaid tuuripakette, mis või- maldavad külastada nii lossi kui muidu avalikkusele suletud aedu. Samas on võimalik ka lossi üm- bristes pargis tasuta ringi jaluta-

da ning kevadel- suvel on piisa- valt rohelist ja lilleilu, mille taustal selfisid klõpsida. Schönbrunni aias asub ka labürint ja Euroopa ilusaimaks loomaaiaaks peetav Viini loomaaed. Künkal asub suve- terrass Gloriette, mille juurest ava- neb ka kaunis vaade linnale. Pileti ostmisel on võimalik nautida vaad- et veelgi kõrgemalt – Gloriette katuseterrassilt.

Prater Turm

Prateri lõbustuspargis asub väi- detavalt maailma kõrgeim, 117m kõrgune ketikarusell. Lõbustus- parki on vaba sissepääs ja iga atr- aktsiooni juures saab eraldi pileti osta. Ketikaruselli sõit kestab 4 minutit ja maksab 5 eurot, kuid on seda elamust igati väärt. Kotid ja kaamerad tuleb karussellile istu- des maha jätta, kuid 60 km/h ki- rusega kõrgustes tiireldes on see ehk hea mõte. Ning vaade linnale on igatahes imetlemist väärt.

Karlkirik ja väljak

Kui aastaid tagasi esimest korda Viini külastasin, oli see barokk- stiilis kirik esimene, mida nägin, ning see vaatepilt ei valmistanud minusugusele arhitektuurivõhi- kule ka seekord pettumust. Kaunis fototaust muutub hoopis põne- vamaks õhtul, kui platsil asuva bas- seiini servale kogunevad istuma ja aega viitma nii kohalikud kui tur- istid. Platsil kohtab nii noorte- kampsid, jalutavaid paarikesi, pil- distavaid turiste kui ka kohalikke tänavamuusikuid, kes tulevad oma loomingut esitlema.

Lahe Koolipäev 2021 "Kuidas jõuda kohale?"

7. oktoobril toimus kaheksateist- kümnendat korda konverents La- he Koolipäev, mille teemaks see aasta oli „Kuidas jõuda kohale?“. Jagan oma osalemiskogemust.

Esimeseks tahetakse muidugi teada, kas oli siis lähedal kui tava-

line koolipäev. Sellele võin kindlalt vastata, et oli küll. Saime kuulata oma ala spetsialistide kogemusi ja soovitusi ning see oli palju inspi- reerivam kui tavaline koolipäev.

Meie päev algas ühissõiduga Ale- xela kontserdimajja. Seal saime

Kadri Käpa

igaüks endale sponsorite poolt kokku pandud kotikese hommiku- söögiga. Valikus oli palju Tere ko- hukesi, putru ja ka kohvi.

Esimeseks esinejaks oli Alar Tam- ming, kes rääkis meile oma koge- mustest ja nipidest, mida kõike on vaja vundamendiks, et jõuda oma sihtkohta, eesmärkideni ning selle teekonna vahe- ja lõpptule- museni, mis on alati muutuses nagu elu ise. Peale seda saime Ste- ve Kokkeriga läbi viia teetsere- moonia ja kuulata tema põnevaid lugusid.

Lõunapausil saime süüa lasanjat ja kukleid. Lisaks jõudsime ära teha noortekeskuse instagrami ja

facebooki postitused. Teist vaatust alustas säravalt Tuuli Roosma oma lugudega saatesarjast „Meie aasta“. Saime kuulata ka Toomas Trapidot, Teeme Ära algatajat, kes rääkis sellest, kuidas Teeme Ära idee sündis.

Enne viimast vaatust oli väike snäkipaus ja siis saime kuulata Val- ter Soosalu harpeji mängimist. Lisaks jutustas ta meile oma muu- sikuarjajärist ja sellest, kuidas alati proovida. Õhtu lõppes Hea Ees- kuju auhindade väljaandmisega ja Kadri Vooranna esinemisega. Sai üheskoos laulnud, naerud ja veel meele rõõmsaks loodud.

Õppisin sel päeval palju ja isegi, kui päev läks tavalisest koolipäe- vast palju pikemaks, oli see kind- lasti palju põnevam. Sain rohkelt inspiratsiooni, uusi teadmisi ja la- heid kogemusi ning soovitan soojalt kõigil noortel, kellel on see võimalus, järgmine aasta Lahedal Koolipäeval osaleda, sest see on tõesti midagi täiesti teistsugust.

Manipuleerimise varjud

Kadri Käpa

Ma usun, et sõna „manipuleeri- ma“ ei ole kellelegi tundmatu, aga tihtipeale me ei pane tähele, et meid tegelikult manipuleeritakse. Manipuleerimine ei ole alati liht- sasti märgatav ja kui seda endale ei teadvusta, võib see palju kahju teha. Millised on siis vähem mär- gatavad märgid manipuleerimise- st ja kuidas end selle eest kaits- ta?

Kas oled tundnud, et keegi nõuab sinult kalli, aksepteerimist, söögi toomist või mingit muud tee- net ja saab pahaseks, kui sa kohe ei saa või ei soovi seda teha? Selline käitumine on üks märk manipu- leerimisest, millega tihti võib kaa- sa tulla ka ohvri mängimine ja sul- le süütunde tekitamine. Manipu- leerijad võivad hakata välja tooma kõike, mida nad sinu heaks on tei- nud ja sellega tekitada tunnet, et sa oled neile võlgu. Kindlasti tu- leks sellist käitumist märgata ja

meeles hoida, et sa ei võlgne talle mitte midagi ja sul pole mingit kohustust tema soove täita.

Tihtipeale on manipuleerijal ka mitu maski, mida kanda erinevate inimeste juuresolekul. Väga tava- line on sõprade ja tuttavate selts- konnas ainult hea näitamine ja teesklemine, et ta on suurepära- ne inimene, kuid pere keskel võib olu- kord olla hoopis teistsugune. See tekitab teistes pereliikmetes aga ebaturvalisust ja hirmu teadmatu- se ees, millises tujus manipuleeri- ja parasjagu on. Kui manipuleeri- jal on midagi kelleltki vaja, on ta valmis olema väga sõbralik ja lah- ke, aga kui mingit kasu pole saada, võivad ta tujud väga järsult muu- tuda. See muudab manipuleerimise all kannatavad inimesed üliet- tevaatlikuks ja umbusklikuks, mis võib edaspidises elus uute suhete loomisel suureks takistuseks olla.

Üheks kõige suuremaks märgiks, et tegu on manipuleerimisega, on sinu otsuste ja tegemiste kontrol- limine ja jälgimine. Kui pead aru

andma kõigest oma tegemistest ja käimistest, ei anta sulle mingit privaatsust ega otsustusõigust ja see tekitab marionettliku tunde. Manipuleerija tahab sedasi võtta täieliku kontrolli sinu üle ja öelda sulle ette, mida sa pead tegema ning mida sa ei tohi teha. Alati ei pruugi see aga nii otseselt välja paista. Alguses küsitakse ainult, kelle juurde lähed ja kui kauaks, kuid ajapikku võib sinna lisanduda veel küsimusi („Kus ta elab?“, „Kes ta vanemad on?“ jne) ja ka halvustavaid kommentaare („Ma ei usu, et ta on sulle hea.“, „Sa võiksid temaga suhtlemise lõpetada“). Lõpuks hakkab kõneviis muutuma käskivaks ja kui oled sel- lega ära harjunud, võib see täiesti tavaline tunduda. Siin ongi ka- suks, kui mõni tuttav annab teada, et selline olukord pole tegelikult okei ja midagi tuleks ette võtta.

Esimene samm manipuleerimise vastu, on selle äratundmine. Kui sa ise pole päris kindel, kas sinuga manipuleeritakse, küsi arvamust mõnelt tuttavalt, kes teab lähe- malt võimaliku manipuleerija käi- tumist. Teiseks sammuks oleks ma-

nipuleerija taktikatest aru saami- ne. Taktikaid teades on lihtsam otsida lahendusi, kuidas toime tul- la ja mitte lasta end manipuleeri- da. Olen ise märganud, et mind aitab näiteks see, kui ma hakkkan väga rahulikult ja lihtsalt ära sele- tama, miks ma ei pea midagi mani- puleerija eest ära tegema. Ülioluli- ne on selle juures aga endale kind- laks jäämine, sest kui sa oled enesekindel, ei saa sind lihtsalt mõjutada. Manipuleerijad just eba- kindlust sinus tekitada tahavadki. Viimaseks sammuks on oma õpi- tud oskuste praktiseerimine ja har- jutamine, et see tuleks välja aina kindlamalt ja osavamalt.

Kui tahad uurida manipuleeri- mise kohta lähemalt, võid luge- da läbi Harriet Braikeri raamatu „Who's pulling your strings?“. Raamat pole kahjuks veel tõlgitud eesti keelde, aga Rahva Raamatus on olemas ingliskeelne variant. Lihtsamat lisainfot võib otsida Psych2go youtube'i kanalilt, kust leiab ka palju muid vaimse tervise teemasid.

LEMMIKLOOM: TŠINTŠILJA

Getter Vagula

ne ja puuri puhastamine.

Mida teised huvilised peaksid enne tšintšilja võtmist teadma?

Peaks teadma seda, et neile on vaja suurt kõrget puuri, kus ringi hüppata, ja seda, et neile ei meeldi üksinda puuris elada.

Kas tema eest on keeruline hoolitseda?

Eks iga looma eest on omamoodi keeruline hoolitseda. Tšintšiljade puhul on nii, et kui nad toas lahti lasta, siis olla ettevaatlik, et nad midagi ära ei näri või kuskile peale ei hüppa, kuhu ei tohiks.

Mida ta sööb?

Nad söövad heina, graanuleid ning vahel maiustuseks päevalilleseemneid, maapähkleid ja rosinaid.

Miks on koduloom tore?

Tšintšiljad on armsad ja pehmed ning neile saab ka õpetada mõningaid lihtsamaid trikke.

Kuidas tuli idee võtta endale tšintšilja?

Idee tšintšiljad võtta tuli tegelikult sellest, et minu mõte oli hamster võtta. Kodus aga arvati et hamster on liiga igav ja et äkki võtaks midagi huvitavat.

Mis on sinu kodulooma juures kõige lõbusam ja kõige väsitavam asi?

Kõige lõbusam asi on ilmselt nende naljakas käitumine (nt kuidas nad ajavad iga krabina peale selja sirgeks ja kõrvad kikki või see, kuidas nad alati üks-teise kaisus magavad) ja väljanägemine. Väsitavam osa on ilmselt nende järelt koristami-

RETSEPTISOOVITUS NOVEMBRIKS

KANEELILÕÕTS ehk rebitav kaneelisai.

KOOSTISOSAD

360 g ehk 6 dl nisujahu
4 sl suhkrut
1 pakk kuivpärm
0.5 tl soola
125 g piima
50 g võid
2 muna
1 tl vanilliekstrakti

TÄIDIS

200 g suhkrut
2 tl jahvatatud kaneeli
0.5 tl riivitud muskaatpähklit
50 g sulatatud võid

VALMISTAMINE

Sega suures kausis jahu, suhkur, pärm ja sool. Klopi munad kausis lahti.

Kuumuta väikeses potis piima ja võid tasasel tulel, kuni või on sulanud. Lase veidi jahtuda, siis sega juurde munad ja vanilliekstrakt. Sega kuivainete hulka ning sega ja sõtku, kuni tainas on ühtlane ja käte ning kausi küljest lahti lööb. Kui tainas on liiga kuiv, lisa lusikatäis piima. Kui liiga vedel, siis lusikatäis (või paar) jahu.

Kata tainakauss puhta köögirätikuga ning lase soojas kohas kahekordseks kerkida (umbes tund aega). (Soovi või vajaduse korral võid peale kerkimist taina külmkappi hommikut ootama panna.)

Sega kokku täidis - suhkur, kaneel ja muskaatpähkel.

Sulata 50 g võid kerge pruunistumiseni.

Retsept: nami-nami.ee

Määri keeksivorm (22 x 12 x 7 cm) võiga või vooderda küpsespaberiga.

Sõtku kerkinud tainas läbi ning kuumuta kergelt jahusele lauale. Rulli tainas ristkülikukujuliselt lahti – suuruseks võiks olla umbes 30x50 cm.

Pintselda tainaplaata sulavõiga, puista suhkru-kaneeli- ja muskaadisegu ühtlase kihina peale.

Lõika tainas vertikaalselt kuueks võrdse laiusega ribaks. Tõsta need üksteise peale, siis lõika kuueks uuesti (saad üsna ruudukujulised tainatükid). Tõsta need tainaruudud keeksivormi üksteise kõrvale. Kata köögirätikuga ja lase soojas kohas 30–45 minutit kerkida.

Küpseta 180-kraadises ahjus 30–35 minutit, kuni kaneelilõõts on pealt kaunitult tumepruun.

Võta ahjust välja ja lase 20–30 minutit jahtuda. Kuumuta vormist välja, pööra õigetpidi.

SUDOKU

Kadri Käpa

Saada lahendus Noortelehetoimetusse
keila.noorteleht@gmail.com
ja võid võita magusa auhinna!

Eelmise kuu Noortelehetoimetuse võitjad on Oskar Vaher ja Markus Rüüturm. Auhinna saab kätte Keila Noortekeskusest.

		4	1	2	3
		5		6	
2		6	3	5	
1	3	2		4	6
	2	3			5

		6			5	8		
	1	5		6	3	2		
4		7		8	3		9	
2		3		1	8	9	6	
		8		2	7	4		
1		9	6	4	8		5	3
7		2	4	9	5			8
9	5		8					2
6	8	4			2			7

HOROSKOOP

JÄÄR

Suutsid kuumalaine üle elada, nüüd valmistud talisuplusteks, et halb suusailm tervist käest ei ajaks. Söö ingverit ja tee viinakompressi – aitab haigeid põlvi.

SÕNN

Hakkasid taas Türgi seriaale vaatama ja need on su üle võimust võtnud. Otsi kapist üles oma villased sokid, kätte on jõudmas kelgutamise aeg.

KAKSIKUD

Balzac või Shakespeare, see on küsimus. Oled kahevahel ka hinnete suhtes (kahe kahe vahel), kuid ära heida meelt, hüüumärk on teel!

VÄHK

Ilmselt unustad oma vesti pesta ning sinna hakkavad erinevad samblikud kasvama. Ole mureta, neid läheb bioloogias vaja! Korja nõgesid.

LÕVI

Ootad juba varakult halloween'i ja sööd kõvasti Kasekese komme. Jõua enne detsembrist ka Humanasse – hea läkiläki, hea uni.

NEITSI

Soovitan kevadel toimuma pidanud suurpuhastust veel edasi lükata, muidu hakkad äkki enne mihklipäeva Pärnu-Jaagupis aardeid otsima. Marmelaad on mahe.

KAALUD

Nagu ikka, ei suuda sa otsustada, kas minna marti või katri jooksmas, seega ei jookse kumbagi. Lähed keksid hoopis näpupoodi ja ostad kolm juustusaia.

SKORPION

Sünnipäeva rahad hakkavad laekuma ja rikkus naeratab sulle näkku. Vii sõbrad Legends'i sööma ning meisterda lumehelbeid.

AMBUR

Rivistu tagasi oma teepeenrale – oranž ei sobi sulle. Keeda parem klimbisuppi ja kuula Kukerpille.

KALJUKITS

Ära mine juuksurisse – usalda horoskoopi! Mängi parem lamaste ja ahvidega Monopoly.

VEEVALAJA

Proovid uut katlakivi eemaldajat ja lood fännikonto klaasist kujukes-tele. Joo ohtralt glögi, et jõulutunne ruttu peale tuleks.

KALAD

Olgu õhus, maa peal, vees, kõikjal annab teha sporti – isegi tugitoolis. Laena vanaisalt margialbumeid ja vilista varvastega – elu on nii palju kaunim.

PS! Horoskoopi tuleb alati tõsiselt võtta, mis sest, et silmanägemine juba nõrk ja Kis(s)el(l) kiles.

NOORTELEHT

KEILA NOORTE AJALEHT

VÄLJAANDJA KEILA NOORTEKESKUS
MÄE 7, KEILA. TEL 552 5525
KEILA.NOORTELEHT@GMAIL.COM
TRÜKK: PRINTALL

TOIMETUS:
KEIU VALGE
GETER EHRENPREIS
TÄHTE PAALAROOS
KRISelda KISEL
ROMET MÄGI

LIISA-LOTTE HEIN
GETTER VAGULA
IRIS TRUSS
KADRI KÄPA
NELLE HIIE

